Prima instanță: Judecătoria Soroca, sediul Central, judecător: Ghenadie Tocaiuc
Dosarul nr. 2rc - 27/2025 (PIGD: 2-24140104-03-2rc-07042025)

C U R T E A D E A P E L N O R D
Colegiul civil şi de contencios administrativ

D E C I Z I E

14 iulie 2025 mun. Bălți
Instanța compusă din:
Președintele completului, judecător Radu Holban
Judecători Svetlana Ghercavii și Cristina Prisacari

examinând, fără citarea părților, cererea de recurs declarată de Primăria comunei Cosăuți, r-ul Soroca împotriva încheierii judecătoriei Soroca, sediul Central din 20 martie 2025, prin care s-a admis parțial excepția de tardivitate a acțiunii, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Primăria comunei Cosăuți, r-ul Soroca împotriva S.A. „Cariera de granit și pietriș din Soroca" privind încasarea prejudiciului cauzat,

C O N S T A T Ă :

Pretențiile reclamanților:

La 05 decembrie 2024, Primăria com. Cosăuți, r-nul Soroca s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată împotriva S.A. „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca" privind încasarea prejudiciului cauzat.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, în perioada 11 noiembrie 2006-19 august 2024, S.A. „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca", a folosit samavolnic terenul cu nr. cadastral 7817202.516 amplasat în r-nul Soroca, com. Cosăuţi care se află în proprietatea administrației publice locale, fără acte confirmative care stabilesc dreptul de folosință/arendă a acestui teren și fără a achita plata de arendă în sumă totală de 2501572,43 lei.

Susține reclamantul că, proprietar al terenului cu nr. cadastral 7817202.516 este administrația publică locală și anume Primăria com. Cosăuți. Dreptul de proprietate asupra terenului cu numărul cadastral 717202.516 situat în extravilanul com. Cosăuţi, r-nul Soroca, modul de folosință - destinație specială, cu suprafața de 27,5788 ha, este înregistrat cu cota-parte 1.0 după proprietarul - administrația publică locală, temeiul înscrierii fiind Decizia privind formarea bunului imobil (fără număr) din 10 ianuarie 2006 şi Decizia nr. 14/5 din 12 septembrie 2002, data înregistrării – 11 iunie 2006.

La 30 mai 1995 Guvernul Republicii Moldova a emis Declarația privind constituirea societății pe acțiuni „Cariera de Granit şi Pietriș din Soroca", prin

reorganizare. Inclusiv a fost aprobat planul de privatizare astfel încît ulterior, compania pârâtă a fost privatizată. Potrivit pct. 4.6 al acestei declarații rezultă că ,,Societatea va utiliza terenul cu suprafața de 96,88 ha acordat întreprinderii cu drept de folosință sub carierele de granit, în conformitate cu Hotărârea Consiliului de deputați ai poporului Actele nr. 1 seria Б - 001776 din 1977 - 82,5 ha; seria B - 008151 din 1984 - 14,38 ha. După încheierea procesului de privatizare a proprietății de stat, Societatea va utiliza pământul conform Contractului de arendă sau Contractului de vânzare-cumpărare a terenului de pământ."

Menționează că, procesul de privatizare a sectorului de teren la care se face referire în Declarația Guvernului Republicii Moldova, s-a încheiat la 10 iunie 2006.

Potrivit Răspunsului I.P. "Agenția Servicii Publice" nr. 11-03/15916/2023 din 26 septembrie 2023 se reține că, în rezultatul studierii datelor din cadastrul bunurilor imobile s-a constatat că, urmare a examinării materialelor de delimitare a terenurilor proprietate publică din comuna Cosăuți executată de Institutul de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului, în conformitate cu Legea privind terenurile proprietate publică și delimitarea lor nr. 981/2000, Consiliului comunal Cosăuți a aprobat, prin Decizia nr. 14/5 din 12 septembrie 2002 ,,cu privire la aprobarea materialelor de delimitare a terenurilor proprietate publică" planul cadastral pentru zona cadastrală nr. 1817, lista terenurilor proprietate publică a statului și a terenurilor proprietatea publică a comunei Cosăuți, delimitate în limita hotarelor generale.

Susține reclamantul că, în decizia menționată se consemnează că, terenul cu suprafața de 109,969 ha este terenul Primăriei Cosăuți și se folosește pentru extragerea zăcămintelor minerale.

Totodată, prin Dispoziția Primarului comunei Cosăuți nr. 42 din 15 noiembrie 2005 ,,cu privire la aprobarea materialelor de delimitare a terenurilor proprietate publică", anexată la dosarul cadastral al bunului imobil vizat, se confirmă că terenul cu suprafața de 109,969 ha a fost delimitat după Primăria comunei Cosăuți.

Astfel, în conformitate cu art. 28 din Legea cadastrului bunurilor imobile nr. 1543/1998, terenul identificat cu nr. cadastral 7817202.513 cu suprafața de 109,969 ha, la cererea Primăriei comunei Cosăuți a fost înregistrat primar la 08 decembrie 2005 în Registrul bunurilor imobile în temeiul Deciziei Consiliului comunal Cosăuți menționată supra după administrația publică locală.

Ulterior, în temeiul Deciziei privind formarea bunului imobil din 10 ianuarie 2006 a Primăriei comunei Cosăuți, terenul vizat a fost separat în trei bunuri imobile: terenul cu numărul 7817202.513 - 52,39 ha, 7817202,515 - 30,00 ha şi 7817202.516 - 27,57 ha.

Relevă reclamantul că, ca urmare a formării prin separare a terenului cu numărul cadastral 7817202.516 în registrul bunurilor imobile a fost înregistrat

dreptul administrației publice locale asupra acestora în temeiul actului ce confirmă dreptul asupra bunului imobil inițial şi Decizia privind formarea bunului imobil din 10 ianuarie 2006.

Totodată, potrivit Răspunsului Agenției Servicii Publice nr. 01/7284 din 17 septembrie 2021, Terenul cadastral cu nr. cadastral 7817202.516 cu suprafața de 27,5788 ha este înregistrat cu drept de proprietate după Unitatea Administrativ Teritorială Cosăuți, în temeiul Deciziei Consiliului com. Cosăuți nr. 14/5 din 12 septembrie 2002 şi Deciziei de formare din 10 ianuarie 2006.

Astfel, procesul de privatizare a sectorului de teren la care se face referire în Declarația Guvernului Republicii Moldova, s-a încheiat la 10 septembrie 2006. Potrivit acestei Declarații, după încheierea procesului de privatizare a proprietății de stat, Societatea va utiliza pământul conform Contractului de arendă sau Contractului de vânzare-cumpărare a terenului de pământ.

Accentuează reclamantul că, până la moment nu a fost încheiat nici un Contract de arendă sau de vânzare-cumpărare a bunului imobil teren cu nr. cadastral 7817202.516.

Relevă reclamantul că, la 13 mai 2022, S.A. ,,Cariera de Granit şi Pietriș din Soroca" s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată solicitând anularea deciziei Consiliului com. Cosăuți nr. 14/5 din 12 septembrie 2002 ,,despre reglementarea regimului funciar în intravilanul și extravilanul în satele comunei și autentificarea dreptului deținătorului de teren". Ulterior, la 19 aprilie 2023 S.A. ,,Cariera de Granit şi Pietriș din Soroca" a depus o cerere de renunț la acțiune, care a fost admisă prin încheierea Judecătoriei Soroca, Sediul Central din 19 aprilie 2023 și respectiv s-a încetat procesul. Concomitent fiindu-i explicat reclamantului că nu se admite o nouă adresare în judecată a aceleiași părți cu privire la același obiect și pe aceleași temeiuri.

Ulterior, la 24 mai 2022, S.A. ,,Cariera de Granit şi Pietriș din Soroca" a depus cerere de chemare în judecată privind anularea deciziei Primarului sat. Cosăuți, r-ul Soroca (fără număr) din 15 noiembrie 2005 ,,cu privire la aprobarea materialelor de delimitare a terenurilor proprietate publică". La 19 aprilie 2023 S.A. ,,Cariera de Granit şi Pietriș din Soroca" depune o cerere de renunț la acțiune, în acest sens fiind emisă încheierea Judecătoriei Soroca, sediul Central din 19 aprilie 2023, prin care s-a admis renunțul reclamantului la acțiune, s-a încetat procesul și s-a explicat părții că nu se admite o nouă adresare în judecată a aceleiași părți cu privire la același obiect şi pe aceleași temeiuri.

Mai susține reclamantul că, la 24 mai 2022, S.A. ,,Cariera de Granit şi Pietriș din Soroca" depună o nouă cerere de chemare în judecată privind anularea deciziei Primarului s. Cosăuți, r. Soroca (fără număr) din 10 ianuarie 2006 ,,cu privire la formarea bunului imobil", iar la data de 19 aprilie 2023 S.A. ,,Cariera de Granit şi Pietriș din Soroca" a depus o cerere de renunț la acțiune. Prin încheierea

Judecătoriei Soroca, sediul Central din 19 aprilie 2023, s-a admis renunțul la acțiune, s-a încetat procesul și s-a explicat părții că nu se admite o nouă adresare în judecată a aceleiași părți cu privire la același obiect şi pe aceleași temeiuri.

Relevă reclamantul că, prin depunerea cererilor de renunțare la acțiune, rezultă că, S.A. „Cariera de Granit şi Pietriș din Soroca" a recunoscut legalitatea deciziei Consiliului com. Cosăuți nr. 14/5 din 12 septembrie 2002 „Despre reglementarea regimului funciar în intravilanul și extravilanul în satele comunei și autentificarea dreptului deținătorului de teren", a Deciziei Primarului s. Cosăuţi, r. Soroca, fără număr din 15 noiembrie 2005 „cu privire la aprobarea materialelor de delimitare a terenurilor proprietate publică" şi a Deciziei Primarului s. Cosăuți, r. Soroca, fără număr din 10 ianuarie 2006 „cu privire la formarea bunului imobil", în consecință recunoscând legalitatea înscrierii dreptului de proprietate a Primăriei com. Cosăuţi asupra terenului cu nr. cadastral 7817202.516 și suprafața de 27,5788 ha, amplasată pe adresa: raionul Soroca, com Cosăuţi, extravilan.

Totodată, susține reclamatul că Primăria corm Cosăuți, de mai multe ori a invitat și a propus reprezentanților S.A. „Cariera de Granit şi Pietriș din Soroca", încheierea Contractului de arendă a terenului cu nr. cadastral 7817202.516, însă ultimii permanent au refuzat. Confirmările în acest sens sunt: invitația la Primăriei com. Cosăuți nr. 02/1-37/43 din 12 februarie 2021, răspunsul Primăriei Cosăuți nr. 02/1-37/348 din 28 decembrie 2021, şi răspunsul Primăriei Cosăuți nr. 02/1-37/06 din 10 ianuarie 2022.

Mai mult ca atât, susține reclamantul că la 22 ianuarie 2021 Consiliul com. Cosăuți a adoptat Decizia nr. 1/8 „Cu privire la stabilirea plății de arendă pentru folosirea unui teren proprietate publică", prin care a decis de a trece din domeniul public în domeniul privat al Unității Administrativ Teritorială Cosăuți sectorul de teren din satul Cosăuți com. cadastral 7817202.516 suprafața de 27,5788, modul de folosință - destinație specială. Concomitent s-a stabilit că termenul de arendă a sectorului de teren cu nr. cadastral 817202.516 suprafața de 27,5788, modul de folosință - destinație specială, pe 3 ani, începând cu data încheierii contractului de arendă. S-a aprobat prețul inițial a sectorului de teren cu nr. cadastral 817202.516 suprafața de 27,5788 ha, modul de folosință - destinație specială, conform borderoului de calcul în sumă de 7 125 077 lei. S-a stabilit plata de arendă pentru terenul cu nr. cadastral 817202.516 suprafața de 27,5788 ha, modul de folosință - destinație specială, în mărime de 10 % din prețul normativ al terenului arendat, ceia ce constituie 712507,7 lei. S-a acordat dlui M. Gîtlan, Primarului comunei Cosăuţi împuterniciri privind semnarea Contractului de arendă cu administrația S.A. „Cariera de Granit şi Pietriș din Soroca".

Menționează reclamantul că, la 18 mai 2021, S.A. „Cariera de Granit şi Pietriș din Soroca" a depus cerere de chemare în judecată privind anularea deciziei

Consiliului local corn. Cosăuţi nr. 1/8 din 22 ianuarie 2021 ,,Cu privire la stabilirea plății de arendă pentru folosirea unui teren proprietate publică”.

Astfel, prin hotărârea judecătoriei Soroca, sediul Central din 10 noiembrie 2021 acțiunea în contencios administrativ înaintată de S.A. ,,Cariera de Granit şi Pietriș din Soroca” către Consiliul comunal Cosăuți privind anularea deciziei Consiliului local com. Cosăuți nr. 1/8 din 22 ianuarie 2021 ,,Cu privire la stabilirea plății de arendă pentru folosirea unui teren proprietate publică” s-a respins, ca fiind neîntemeiată. Hotărârea primei instanțe a fost menținută și prin Decizia Curții de Apel Bălți din 05 octombrie 2023.

Relevă reclamantul că, atât prin Judecătoria Soroca (sediul Central), cît și prin Decizia Curții de Apel Bălți, deja s-a stabilit legalitatea deciziei de a transmite în arendă bunul imobil supus litigiului, însă intimatul S.A. ,,Cariera de Granit şi Pietriș din Soroca”, până la 20 august 2024 a refuzat semnarea contractului de arendă, prin ce a încălcat însăși Declarația Guvernului Republicii Moldova, care prevede obligativitatea semnării Contractului de arendă sau Contractului de vânzare-cumpărare a terenului de pământ.

Suplimentar menționează reclamantul că, la 26 aprilie 2021, S.A. ,,Cariera de Granit şi Pietriș din Soroca” s-a adresat cu acțiune în ordinea contenciosului administrativ către Consiliul com. Cosăuţi, r-ul Soroca cu privire la obligarea emiterii actului administrativ favorabil, și anume, obligarea Consiliului com. Cosăuţi, să încheie cu S.A. ,,Cariera de Granit şi Pietriş din Soroca” contractul de vânzare- cumpărare la prețul normativ.

Astfel, în cererea de chemare în judecată, S.A. ,,Cariera de Granit şi Pietriş din Soroca” personal indică că S.A. ,,Cariera de Granit şi Pietriş din Soroca” exploatează în proces tehnologic, prin extragerea substanțelor minerale utile, subsolul terenului cu destinație specială cu nr. cadastral 7817202.516 cu suprafața de 27,5788 ha, amplasat în extravilanul comunei Cosăuţi, raionul Soroca.

Prin hotărârea judecătoriei Soroca, sediul Central din 26 iunie 2023, s-a respins ca fiind neîntemeiată acțiunea în contencios administrativ la cererea de chemare în judecată a S.A. ,,Cariera de Granit şi Pietriş din Soroca” către Cosiliul Comunal Cosăuți, r-ul Soroca cu privire la obligarea emiterii actului administrativ favorabil, Hotărârea primei instanțe fiind menținută și prin Decizia Curții de Apel Bălți din 30 mai 2024.

Mai indică reclamantul că, potrivit procesului-verbal de control al Inspectoratului pentru Protecția Mediului nr. NPV-IPM-2020-01041 din 11 septembrie 2020, S.A. ,,Cariera de Granit şi Pietriş din Soroca” ilegal folosește lotul de teren cu nr. cadastral 7817202.516 cu suprafața 27,5788 ha, proprietate publică a com. Cosăuți, raionul Soroca, în lipsa Contractului de arendă și achitării plătii de arendă a terenului.

Mai mult ca atât, la 19 noiembrie 2022, de către organul de urmărire penală al Inspectoratul de Poliție Soroca, a fost pornită cauza penală nr. 2021320405, în baza art. 352 alin. (3) Cod penal, pe faptul că în perioada 2006 - 2021, S.A. ,,Cariera de Granit şi Pietriș din Soroca", folosește samavolnic terenul cu nr. cadastral: 7817202.516 amplasat în raionul Soroca, com. Cosăuți care se află în proprietatea administrației publice locale, fără acte confirmative care stabilesc dreptul de folosință/arendă a acestui teren și fără a achita plata de arendă. La 23 mai 2024, Primăria com. Cosăuți, raionul Soroca a fost recunoscută în calitate de parte vătămată şi parte civilă în cadrul cauzei penale menționate.

Suplimentar, comunică reclamantul că în toate litigiile intentate la cererea de chemare de judecată împotriva Primăriei și Consiliului local Cosăuți, S.A. ,,Cariera de Granit şi Pietriș din Soroca" a indicat şi respectiv a recunoscut că a folosit şi folosește terenul cu nr. cadastral 7817202.516, amplasat în raionul Soroca, comuna Cosăuți, în scopul extragerii substanțelor minerale utile.

Referitor la prejudiciul cauzat, reclamantul a remarcat că, conform art. 10 alin. (8) din Legea nr 1308/1997 privind prețul normativ și modul de vânzare - cumpărare a pământului, plata anuală de arendă a terenurilor proprietate publică se stabilește în funcție de destinația terenurilor arendate. Ea constituie nu mai puțin de 2% şi nu mai mult de 10% din prețul normativ al pământului calculat pentru destinația respectivă, cu excepția cazurilor prevăzute la alin. (9), (10) şi (11).

În acest sens indică reclamantul că, pentru perioada 11 ianuarie 2006 (de când Administrația Publică Locală a fost înscrisă ca proprietar în Registrul Bunurilor Imobile) până la 19 august 2024 (organizarea şi desfășurarea licitației) pentru folosirea terenului menționat, S.A. ,,Cariera de Granit şi Pietriș din Soroca" urma să achite către Primăria com. Cosăuți plata arendei în sumă totală de 10 052 422,21 (zece milioane cincizeci şi două mii patru sute douăzeci și doi,21) lei (reieșind din modificările Tarifelor pentru calcularea prețului normativ al pământului pentru un grad - hectar operat în Legea 1308/1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărarea a pământului, pentru toată această perioadă), după cum urmează: perioada 11 ianuarie 2006 - 07 septembrie 2006 suma de 218 414,08 lei, perioada 08 septembrie 2006 – 31 decembrie 2006 suma de 44 025,38 lei, perioada 01 ianuarie 2007 – 31 decembrie 2009 suma de 419 198,20 lei, 01 ianuarie 2010-31 decembrie 2021 suma de 8 550 092,75 lei, perioada 01 ianuarie 2022 - 19 august 2024 suma de 820 091,80 lei.

Precizează reclamantul că, referitor la existența datoriilor față de bugetul public național, menționează că potrivit Raportului pe marginea audierii Raportului Guvernului Republicii Moldova privind implementarea recomandărilor expuse în Raportul Comisiei de anchetă privind modul de exploatare a substanțelor minerale utile și determinarea impactului asupra mediului (executarea art. 2 al Hotărârii Parlamentului nr. 200/2022) ce ține de acțiunile de remediere a situației create la

agentul economic S.A. „Cariera de Granit şi Pietriș din Soroca” a fost efectuat control fiscal repetat prin metoda verificării tematice la capitolul TVA și impozitul pe venit la sursa de plată, pentru perioada de activitate 01 mai 2016 – 31 decembrie 2019, finalizat la data de 28 octombrie 2022, cu adoptarea Deciziei asupra cazului de încălcare a legislației fiscale nr. 768/4780 din 22 noiembrie 2022, fiind calculate suplimentar la buget obligații aferente TVA în sumă de 3 482 744,00 lei; a fost efectuat control fiscal prin metoda de verificare totală, pentru perioada de activitate 01 ianuarie 2019- 31 iulie 2022, finalizat la data de 02 decembrie 2022, cu adoptarea Deciziei asupra cazului de încălcare a legislației fiscale nr. 768/163 din 27 ianuarie 2023, cu calcularea suplimentară la buget a obligațiilor fiscale în sumă de 7 634 470,00 lei, inclusiv 5 088 652,00 lei la capitolul TVA. Sunt întreprinse măsuri pentru determinarea întregii perioade și sumei venitului ratat ce urmează a fi încasat.

În contextul celor menționate, reclamantul Primăria com. Cosăuți, r-nul Soroca solicită încasarea de la pârâtul S.A. „Cariera de Granit şi Pietriș din Soroca” în beneficiul său a prejudiciului cauzat în sumă de 10 052 422,21 (zece milioane cincizeci şi două mii patru sute douăzeci şi doi, douăzeci și unu) lei, precum și încasarea de la S.A. „Cariera de Granit şi Pietriș din Soroca” cheltuielile de judecată suportate în procesul dat.

Prin cererea din 16 ianuarie 2025, înaintată în temeiul art. 186[1] Cod de procedură civilă, reprezentantul pârâtului S.A. „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca”, avocatul Pleșca Iulian, a invocat excepția de tardivitate, solicitînd admiterea excepției de tardivitate și respingerea cererii de chemare în judecată înaintată de Primăria com. Cosăuți, r-1 Soroca, la data de 09 decembrie 2024 către S.A. „Cariera de Granit şi Pietriș din Soroca” privind încasarea prejudiciului cauzat, ca fiind tardivă.

Poziția instanței de fond:

Prin încheierea judecătoriei Soroca, sediul Central din 20 martie 2025, s-a admis cererea reprezentantului pârâtului S.A. „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca”, Pleșca Iulian, privind ridicarea excepției de tardivitate.

- S-a respins cererea de chemare în judecată înaintată de Primăria com. Cosăuți, r-nul Soroca împotriva S.A. „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca” privind încasarea prejudiciului cauzat, pentru perioada 11 ianuarie 2006 până la 09 decembrie 2021, ca fiind depusă tardiv.

Solicitarea și argumentele recurentului:

Invocând ilegalitatea și netemeinicia încheierii instanței de fond, la data de 01 aprilie 2025, prin intermediul poștei electronice, Primăria com. Cosăuți a

contestat cu recurs încheierea judecătoriei Soroca, sediul Central din 20 martie 2025, solicitând admiterea recursului cu casarea integrală a încheierii.

În motivarea cereri de recurs, recurentul a indicat că la data de 09 decembrie 2024, Primăria com. Cosăuți s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată împotriva S.A. ,,Cariera de Granit și Pietriș din Soroca" privind încasarea prejudiciului cauzat în mărime de 10 052 422,21 lei.

La 16 ianuarie 2025, S.A. ,,Cariera de Granit și Pietriș din Soroca" a depus o cerere privind excepția de tardivitate a acțiunii, în temeiul prevederilor art. 181^1 Cod de procedură Civilă și art. 394 Cod Civil.

Prin încheierea judecătoriei Soroca, sediul Central din 20 martie 2025, s-a admis excepția de tardivitate a acțiunii și s-a respins cererea de chemare în judecată înaintată de Primăria com. Cosăuți, r-nul Soroca împotriva S.A. ,,Cariera de Granit și Pietriș din Soroca" privind încasarea prejudiciului cauzat pentru perioada 11 ianuarie 2006 până la 09 decembrie 2021, ca fiind depusă tardiv.

Indică că, în motivarea soluției sale instanța a reținut că la data de 09 decembrie 2024 reclamantul a depus o acțiune prin care a solicitat încasarea prejudiciului cauzat în sumă de 10 052 422,21 lei pentru perioada 11 iunie 2006 (de când administrația publică locală com. Cosăuți r-ul Soroca, a fost înscris în calitate de proprietar al bunului imobil cu nr. cadastral: 7817202.516 până la data de 19 august 2024, data organizării și desfășurării licitației. Reieșind din termenul general de prescripție, raportată la data înaintării acțiunii, reține că acțiunea în revendicare se prescrie până la perioada pentru ultimii 3 luni anterior adresării în judecată, adică pretențiile de revendicare a sumei sunt susceptibile a fi examinate doar pentru perioada începând cu 09 decembrie 2021.

În opinia recurentului, încheierea judecătoriei Soroca, sediul Central din 20 martie 2025 este neîntemeiată, și pasibilă casării din următoarele considerente.

Susține recurentul că la examinarea cauzei în instanța de fond s-a încălcat principiul contradictorialității și egalității părților în proces prevăzut de art. 26 alin. (2) Cod de procedură Civilă, deoarece examinarea cererii privind excepția de tardivitate a acțiunii a fost făcut în ședința din 20 martie 2025, după ascultarea părților instanța s-a retras în camera de deliberare și revenind în 10-15 minute a pronunțat încheierii. Făcând cunoștință cu conținutul încheierii a constatat că acesta are 8 file, care nu puteau fi întocmite în 10-15 minute. Din care motive consideră recurentul că instanța de fond și-a luat decizia sa până la ședința de judecată, ceea ce trezește dubii privind imparțialitatea instanței și obiectivitatea încheierii luate.

Mai susține recurentul că în încheierea instanței de fond nu se regăsesc argumentele reclamantului în vederea respingerii excepției de tardivitate, iar acest fapt încă o dată demonstrează că decizia instanței de fond a fost luată până la

ședința de judecată și pînă la ascultarea argumentelor reprezentantului reclamantului.

În susținerea poziției sale de respingere a cererii privind excepția de tardivitate, recurentul a reiterat că este importat de a stabili care este data de când reclamantul a cunoscut sau trebuia să cunoască despre încălcarea dreptului, fapt care nu a fost stabilit de instanță.

Relevă recurentul că, pe o perioadă de mai mulți ani împotriva S.A. ,,Cariera de Granit și Pietriș din Soroca" s-a adresat cu mai multe acțiuni, invocând de fiecare dată că terenul cu nr. cadastral 7817202.516 de fapt le aparține.

La 26 aprilie 2021, S.A. ,,Cariera de Granit și Pietriș din Soroca" s-a adresat cu o acțiune în ordinea contenciosului administrativ, către Consiliul com. Cosăuți cu privire la obligarea emiterii actului administrativ favorabil și a nume obligarea Consiliul com. Cosăuți să încheie cu S.A. ,,Cariera de Granit și Pietriș din Soroca" Contractul de vânzare-cumpărare a terenului la prețul normativ. Prin acea cerere, S.A. ,,Cariera de Granit și Pietriș din Soroca", a indicat că exploatează în proces tehnologic, prin extragerea substanțelor miniere utile, subsolul terenului cu destinație specială cu nr. cadastral 7817202.516 cu suprafața de 27,5788 ha, amplasat în extravilanul com. Cosăuți r-ul Soroca.

Astfel, prin hotărârea judecătoriei Soroca, sediul Central din 26 iunie 2023 acțiunea în contencios administrativ, la cererea S.A. ,,Cariera de Granit și Pietriș din Soroca" către Consiliul com. Cosăuți cu privire la obligarea emiterii actului administrativ favorabil a fost respinsă, ca neîntemeiată, Hotărârea instanței de fond a fost menținută și prin Decizia Curții de Apel Bălți din 30 mai 2024.

Remarcă recurentul că, la data de 22 ianuarie 2021, Consiliul com. Cosăuți a adoptat Decizia nr. 1/8 ,,Cu privire la stabilirea plății de arendă pentru folosirea unui teren proprietate publică", prin care a decis de a trece din domeniul public în domeniul privat al Unității Administrativ Teritorială Cosăuți sectorul de teren din satul Cosăuți com. cadastral 7817202.516 suprafața de 27,5788, modul de folosință - destinație specială. Concomitent s-a stabilit că termenul de arendă a sectorului de teren cu nr. cadastral 817202.516 suprafața de 27,5788, modul de folosință - destinație specială, pe 3 ani, începând cu data încheierii contractului de arendă. S-a aprobat prețul inițial a sectorului de teren cu nr. cadastral 817202.516 suprafața de 27,5788 ha, modul de folosință - destinație specială, conform borderoului de calcul în sumă de 7 125 077 lei. S-a stabilit plata de arendă pentru terenul cu nr. cadastral 817202.516 suprafața de 27,5788 ha, modul de folosință - destinație specială, în mărime de 10 % din prețul normativ al terenului arendat, ceia ce constituie 712507,7 lei. S-a acordat dlui M. Gîtlan, Primarului comunei Cosăuți împuterniciri privind semnarea Contractului de arendă cu administrația S.A. ,,Cariera de Granit şi Pietriş din Soroca".

La data de 18 mai 2021, S.A. „Cariera de Granit şi Pietriș din Soroca” se adresează cu o cerere de chemare în judecată solicitînd anularea Deciziei Consiliul com. Cosăuți nr. 1/8 din 22 ianuarie 2021 „Cu privire la stabilirea plății de arendă pentru folosirea unui teren proprietate publică”. Prin hotărârea judecătoriei Soroca, sediul Central din 10 noiembrie 2021, acțiunea în contencios administrativ, la cererea S.A. „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca” către Consiliul com. Cosăuți privind anularea Deciziei nr. 1/8 din 22 ianuarie 2021, a fost respinsă, ca neîntemeiată. Hotărîrea judecătoriei Soroca, sediul Central din 10 noiembrie 2021 a fost menținută prin Decizia Curții de Apel Bălți din 05 octombrie 2023.

Relevă recurentul că, atât judecătoria Soroca, cât și Curtea de Apel Bălți au stabilit legalitatea deciziei de a transmite în arendă bunul imobil, astfel Decizia Curții de Apel Bălți, fiind executorie.

Mai mult ca atât, susține recurentul că, la data de 19 noiembrie 2022, de către organul de urmărire penală al Inspectoratului de Poliție Soroca, a fost pornită cauza penală nr. 2021320405, în baza art. 352 alin. (3) Cod penal, pe faptul că în perioada anilor 2006 - 2021 S.A. „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca” folosește samavolnic terenul cu nr. cadastral 817202.516 amplasat în r-ul Soroca, com. Cosăuți, care se află în proprietatea administrației publice locale fără careva acte permisive care stabilesc dreptul de folosire/arendă a acestui teren și fără achitarea plății de arendă. Susține că la data de 23 mai 2024, Primăria com. Cosăuți a fost recunoscută în calitate de parte vătămată și ca parte civilă în această cauza penală.

Reieșind din cele expuse, recurentul solicită casarea încheierii judecătoriei Soroca, sediul Central din 20 martie 2025 prin care s-a admis excepția de tardivitate a acțiunii.

Actele de procedură:

Prin încheierea Curții de Apel Nord din 14 aprilie 2025, recursul declarat de Primăria com. Cosăuți r-ul Soroca a fost acceptat spre examinare, cu intentarea procedurii de recurs.

Colegiul Civil a notificat, la data de 25 aprilie 2025 intimatul S.A. „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca” și avocatul acestuia Plești Iulian despre depunerea recursului de către Primăria com. Cosăuți, r-ul Soroca, acordându-le în acest sens un termen pentru depunerea referinței.

Intimatul nu a făcut uz de drepturile sale procesuale, fapt ce nu împiedică instanța de recurs de a examina cererea de recurs în baza probelor anexate la dosar.

Aprecierea instanței de recurs:

Analizând argumentele invocate de recurent în cererea de recurs, în raport cu materialele cauzei, Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Nord consideră că recursul este întemeiat și urmează a fi

admis, reieșind din următoarele considerente:

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, *termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.*

Potrivit materialelor cauzei rezultă cu certitudine că, Judecătoria Soroca, sediul Central la data de 20 martie 2025, a emis încheierea prin care a admis excepția de tardivitate formulată de S.A. „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca" (f.d. 196-199), care a fost înmânată în aceeași zi reprezentantului Primăriei com. Cosăuți, avocatului Stavinschi Alexandru (f.d. 200), iar la data de 01 aprilie 2025 Primăria com. Cosăuți, r-ul Soroca o contestă cu recurs (f.d. 202-203).

Prin urmare Colegiul Civil, consideră că recurentul s-a încadrat în termenul legal pentru contestare, stipulat la art. 425 Cod de procedură civilă.

În continuare, instanța de recurs va menționa că, în conformitate cu art. 426 alin. (3) Codul de procedură civilă, *recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului şi a referinţei la recurs, fără examinarea admisibilităţii şi fără participarea părţilor.*

Conform art. 427 lit. c) Cod de procedură civilă, *instanţa de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul şi să caseze integral sau parţial încheierea, soluţionînd prin decizie problema respectivă.*

Din conținutul actelor cauzei, Colegiul Civil reține că la data de 05 decembrie 2024, prin intermediul oficiului poștal, Primăria com. Cosăuți r-ul Soroca s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată împotriva S.A. „Cariera de Granit și Pietriș Soroca" prin care a solicitat încasarea prejudiciului cauzat în mărime de 10 052 422,21 lei pentru folosirea samavolnică în perioada 11 ianuarie 2006 - 19 august 2024 a terenului cu nr. cadastral 7817202.516, amplasat în r-ul Soroca, com. Cosăuți, teren care constituie proprietate a Administrației publice locale.

La rândul că, S.A. „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca" prin cererea depusă la data de 16 ianuarie 2025 (f.d. 121-124) a invocat excepția de tardivitate a acțiunii reclamantului Primăria com. Cosăuți, solicitând ca cererea de chemare în judecată înaintată de Primăria com. Cosăuți către S.A. „Cariera de Granit și Pietriș Soroca" prin care a solicitat încasarea prejudiciului cauzat în mărime de 10 052 422,21 lei, să fie respinsă ca tardivă.

Prin încheierea judecătoriei Soroca, sediul Central din 20 martie 2025, s-a admis (parțial) cererea reprezentantului pârâtului S.A. „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca", Pleșca Iulian privind excepția de tardivitate. S-a respins cererea de chemare în judecată înaintată de Primăria com. Cosăuți, r-nul Soroca împotriva S.A. „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca" privind încasarea prejudiciului cauzat, pentru perioada 11 ianuarie 2006 până la 09 decembrie 2021, ca fiind depusă tardiv.

Pentru a hotărî în așa mod, instanța de fond a reținut că, la 09 decembrie 2024 Primăria com. Cosăuți, r-nul Soroca, a depus o cerere de chemare în judecată împotriva S.A. ,,Cariera de Granit și Pietriș din Soroca" prin care solicită încasarea prejudiciului cauzat în sumă de 10 052 422,21 lei, în rezultatul folosirii de către compania pârâtă a terenului cu nr. cadastral 7817202.516 amplasat în r-nul Soroca, com. Cosăuţi care se află în proprietatea administrației publice locale, fără acte confirmative care stabilesc dreptul de folosință/arendă a acestui teren și fără a achita plata de arendă.

S.A. ,,Cariera de Granit și Pietriș din Soroca" a invocat termenul de prescripție extinctivă de 3 ani, iar instanța a constatat că, acțiunea în revendicare se prescrie până la perioada pentru ultimii 3 ani anterior adresării în judecată, reținînd că, pretențiile de revendicare a sumei sunt susceptibile a fi examinate în continuare în fond doar pentru perioada începând cu 09 decembrie 2021 (adică 3 ani anterior calculați din data depunerii acțiunii în instanță).

În consecință, instanța de fond a ajuns la concluzia că, acțiunea în partea pretențiilor privind încasarea sumei pentru o perioadă care excede 3 ani anterior adresării în judecată, adică de la 11 ianuarie 2006 până la 09 decembrie 2021, urmează a fi respinsă, ca fiind depusă tardiv.

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, Primăria com. Cosăuți r-ul Soroca o contestă cu recurs, solicitând casarea încheierii judecătoriei Soroca, sediul Central din 20 martie 2025 prin care s-a admis excepția de tardivitate.

Verificând legalitatea și temeinicia încheierii instanței de fond prin prisma argumentelor invocate de recurent în cererea de recurs în raport cu materialele cauzei și normele de drept ce reglementează situația din speța dată, Colegiul Civil conchide că soluția instanței de fond privind admiterea excepției de tardivitate a acțiunii și respingerea cererii de chemare în judecată înaintată de Primăria com. Cosăuți r-ul Soroca împotriva SA ,,Cariera de Granit și Pietriș din Soroca" privind încasarea prejudiciului cauzat pentru perioada de la 11 ianuarie 2006 până la 09 decembrie 2021, ca fiind depusă tardiv, este una greștiă, rezultată din incorectă a normelor de drept.

În acest context, Colegiul Civil va remarca următoarele:

În conformitate cu prevederile art. 186^1 alin. (1) –(5) Cod de procedură Civilă, *cererile depuse în instanța de judecată peste termenul de prescripție extinctivă, a căror tardivitate a fost invocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare de partea în proces, persoana în a cărei favoare a curs prescripția, de creditorul persoanei sau de către oricare altă persoană care are interes legitim, se examinează în fond doar după examinarea de către instanța de judecată a excepției de tardivitate. Dacă reclamantul a solicitat repunerea în termenul de prescripție sau solicită repunerea odată cu ridicarea excepției, instanța de judecată examinează excepția de tardivitate concomitent cu cererea de repunere în*

termen. Excepţia de tardivitate şi, după caz, repunerea în termen se soluționează în ședință de judecată, convocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare. Lipsa participanţilor citaţi legal nu împiedică examinarea cererilor. Dacă nu se dispune repunerea în termen şi/sau se admite excepția de tardivitate, instanța de judecată respinge acțiunea ca fiind tardivă printr-o încheiere motivată care poate fi atacată cu recurs. Instanţa de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii adoptate conform alin. (3), este în drept: a) să respingă recursul şi să menţină încheierea; b) să admită recursul şi să caseze integral încheierea, restituind cauza spre rejudecare.

Deci, la caz, Colegiul Civil reține că, Primăria com. Cosăuți r-ul Soroca prin înaintarea prezentei acțiuni pretinde la încasarea de la S.A. „Cariera de Granit și Pietriș Soroca" a prejudiciului material cauzat în mărime de 10 052 422,21 lei pentru folosirea samavolnică în perioada 11 ianuarie 2006 - 19 august 2024 a terenului cu nr. cadastral 7817202.516 amplasat în r-ul Soroca, com. Cosăuți, teren proprietatea Administrației Publice Locale (com. Cosăuți, r-ul Soroca).

La rândul că, S.A. „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca" a invocat, în ședința de pregătire a cauzei pentru examinare în fond, excepția de tardivitate a acțiunii reclamantului Primăria com. Cosăuți, solicitând ca cererea de chemare în judecată înaintată de Primăria com. Cosăuți către S.A. „Cariera de Granit și Pietriș Soroca" prin care a solicitat încasarea prejudiciului cauzat în mărime de 10 052 422,21 lei, să fie respinsă ca tardivă.

Așadar, instanța de recurs reține că, pentru a determina legea civilă care este aplicabilă prescripției în speța dată, este necesar de analizat dispozițiile tranzitorii ale Codului Civil și data de naștere a dreptului la acțiune, adică momentul de la care a început a curge termenul de prescripție.

În conformitate cu art. 7 alin. (6) din Codul Civil, *dispoziţiile legii noi privitoare la termenele de prescripţie atît extinctivă, cît şi achizitivă (uzucapiune) se aplică termenului de prescripţie care a început să curgă înainte de data intrării ei în vigoare şi nu a expirat înainte de acea dată. În acest caz, termenul curs anterior se ia în cont. Începutul, suspendarea şi întreruperea termenului de prescripţie se determină, pentru perioada anterioară intrării în vigoare a legii noi, de legea veche*.

La caz, acțiunea vizează prestații succesive: plata anuală a arendei pentru perioada 2006-2024. Așadar, pentru fiecare an în parte termenul de prescripție începe să curgă la începutul anului următor.

Așadar, pentru anii 2006 - 2018 prescripția a început a curge înainte de 01 martie 2019. Ca urmare, prin prisma art. 7 alin. (6) Cod Civil, pentru aceste termene se aplică legea în vigoare înainte de 01 martie 2019, deci se aplică Codul Civil în reacția înainte de 01 martie 2019.

Pentru plățile aferente anilor 2019 și ulterior, termenul de prescripție a început

să curgă după 01 martie 2019, deci se aplică Codul Civil în redacția nouă (după 01 martie 2019).

În concluzie, în cauza de față, fiind vorba despre prestații succesive anuale (plăți de arendă), pentru perioada 2006-2024, termenul de prescripție extinctivă începe să curgă distinct, pentru fiecare an.

Astfel, conform art. 7 alin. (6) Cod Civil, prescripția pentru anul 2018 și anii anteriori se supune Codului Civil în redacția anterioară modificărilor din 01 martie 2019, întrucît termenul a început a curge înainte de această dată.

Pentru plățile aferente anului 2019 și ulterior, prescripția este guvernată de Codul Civil în redacția nouă, întrucît dreptul la acțiune a apărut după intrarea în vigoare a Legii nr. 133/2018.

Așadar, în speță sunt aplicabile ambele regimuri ale prescripției, în funcție de anul prestației pentru care se solicită plata.

În continuare, instanța de recurs va reține că, conform art. 267 alin. (1) Cod Civil (până la modificările operate prin Legea nr. 133 din 15.11.2018), *termenul general în interiorul căruia persoana poate să-şi apere, pe calea intentării unei acţiuni în instanţă de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani*.

Prevederi similare conține art. 391 alin. (1) Cod Civil în redacția după 01 martie 2019.

Potrivit art. 271 Cod Civil, (pînă la modificările operate prin Legea nr. 133 din 15.11.2018), *acțiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extinctivă numai la cererea persoanei în a cărei favoare a curs prescripția, depusă pînă la încheierea dezbaterilor în fond. În apel sau în recurs, prescripția poate fi opusă de îndreptățit numai în cazul în care instanța se pronunță asupra fondului*.

Conform art. 394 Cod Civil (în vigoare după 01 martie 2019) *Acţiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripţie extinctivă numai dacă persoana în a cărei favoare a curs prescripţia, creditorii persoanei sau oricare altă persoană care are un interes legitim a ridicat excepţia de tardivitate conform Codului de procedură civilă.*

Conform prevederile art. 272 alin. (1) și (9) Cod Civil (până la modificările operate prin Legea nr. 133 din 15.11.2018), *termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data nașterii dreptului la acțiune. Dreptul la acțiune se naște la data cînd persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului. Cînd este vorba de prestații succesive, prescripția dreptului la acțiune începe să curgă de la data la care fiecare prestație devine exigibilă, iar dacă prestațiile alcătuiesc un tot unitar, de la data ultimei prestații neexecutate*.

Conform art. 395 alin. (1) și (6) Cod Civil (în vigoare după 01 martie 2019) *Termenul de prescripţie extinctivă începe să curgă de la data naşterii dreptului la acţiune. Dreptul la acţiune se naşte la data cînd persoana a aflat sau trebuia să*

afle despre încălcarea dreptului. În cazul în care un debitor este obligat la prestaţii succesive, dreptul la acţiune cu privire la fiecare dintre aceste prestaţii se stinge printr-o prescripţie extinctivă separată, chiar dacă debitorul continuă să execute una sau alta dintre prestaţiile datorate.

Reieșind din normele de drept precitate, rezultă că legislatorul a instituit prescripția extinctivă în scopul păstrării unei stabilități în raporturile juridice dintre părți, contrar persistării unei incertitudini în raporturi pentru o perioadă îndelungată de timp, în care apar, se derulează şi se modifică o complexitate de relații dintre părți sub egida unor norme de drept diferite, iar examinarea unei acțiuni depusă în afara termenului legal constituie o încălcare a principiului legalității și securității raporturilor juridice şi respectiv, o soluție inadmisibilă în ordinea de drept. Or, menirea prescripției extinctive este necesară participanților la circuitul civil în scopul apărării drepturilor şi intereselor sale.

Ca urmare, în cazul acțiunii înaintate în interiorul termenilor de prescripție, există o garanție suficientă de păstrare a probelor, prin intermediul cărora organele jurisdicționale sunt în stare să stabilească împrejurările de fapt ale cauzei. Totodată, aplicarea prescripției extinctive determină părțile să-şi exercite accelerat drepturile sale, contribuind astfel la soluționarea litigiilor intervenite și nu este permisibil ca o tranzacție realizată sau un drept obținut, să fie lăsat o perioadă nedeterminat de lungă sub riscul contestării.

De menționat, că prin prisma jurisprudenței CEDO, rolul jucat de termenele de prescripție este de o importantă majoră atunci când este interpretat în lumina principiului securității raporturilor juridice, ca o garanție a unui proces echitabil. Însă, examinarea întrebării privind termenul de prescripție urmează a fi efectuată în fiecare caz în parte pentru nu a admite o încălcare a drepturilor nici unei dinte părțile implicate în proces.

La caz, Colegiul Civil va remarca că, reclamantul solicită încasarea plăților anuale pentru folosirea terenului proprietate publică, motivîndu-și de drept acțiunea înaintată inclusiv pe prevederile Legii privind prețul normativ și modul de vînzare-cumpărare a pămîntului nr. 1308 din 25.07.1997.

Astfel, potrivit art. 10 alin. (7^1) al Legii precitate, *Plata anuală de arendă/locațiune pentru terenurile proprietate publică aferente bunurilor proprietate privată constituie nu mai puțin de 2% din prețul normativ al pământului, calculat pentru terenurile cu destinația respectivă, cu excepția cazurilor prevăzute la alin. (9). Mărimea plății se stabilește de către autoritățile competente în administrarea proprietății publice/autoritatea deliberativă a administrației publice locale.*

La caz, Colegiul Civil reține că, soluția instanței de fond de a admite parțial cererea de excepție de tardivitate a acțiunii Primăriei com. Cosăuți de încasare a prejudiciului material de 10 052 422,21 lei, invocată de S.A. „Cariera de Granit și

Pietriș Soroca” pe perioada 11 ianuarie 2006 (dată când administrația publică locală com. Cosăuță r-ul Soroca și-a înscris dreptul său de proprietate în Registrul Bunurilor Imobile) și până la data de 09 decembrie 2021 (3 ani anterioară adresării în instanța de judecată care a avut loc la data de 09 decembrie 2023) nu este pe deplin întemeiată, urmînd a fi corectată de instanța de recurs.

Or, potrivit prevederilor art. 272 alin. (9) Cod Civil (în redacția pînă la modificările din data de 01 martie 2019) și art. 395 alin. (6) Cod Civil (în vigoare la moment) în cazul prestațiilor succesive, termenul de prescripție curge separat, pentru fiecare prestație, adică anual în cazul plății de arendă.

Așadar, fiecare plată anuală de arendă constituie o **creanță distinctă**, iar termenul de prescripție trebuie analizat **anual**, nu global.

Instanța de fond a aplicat greșit prescripția ca fiind **una globală**, respingând acțiunea **chiar și pentru perioada** care **nu era prescrisă**.

Așadar, analizînd perioada prescrisă versus perioada neprescrisă, instanța de recurs menționează că, termenul de prescripție de 3 ani a început a curge de la fiecare prestație anuală exigibilă. Acțiunea a fost depusă în instanța de judecată la data de 09 decembrie 2024. Astfel, prin prisma normelor legale menționate supra:

- este prescrisă acțiunea referitoare la perioada 11 ianuarie 2006 - 31 decembrie 2020;
- este admisibilă spre examinare în fond acțiunea în partea ce vizează anul 2021 și ulterior, care nu era prescrisă la momentul introducerii acțiunii.

Instanța de recurs va respinge argumentul recurentului, vis-a-vis de incertitudinea momentului apariției dreptului la acțiune.

Or, la caz, dreptul la acțiune apare (se naște) odată cu exigibilitatea fiecărei plăți anuale de arendă, întrucît este vorba despre prestații succesive (plăți anuale pentru folosința terenului).

Așadar, conform art. 272 alin. (1) și (9) Cod Civil (până la modificările operate prin Legea nr. 133 din 15.11.2018) și art. 395 alin. (1) și (6) Cod Civil (în vigoare la moment), rezultă că termenul de prescripţie extinctivă începe să curgă de la data naşterii dreptului la acţiune. Dreptul la acţiune se naşte la data cînd persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului. Cînd este vorba de prestaţii succesive, prescripţia dreptului la acţiune începe să curgă de la data la care fiecare prestaţie devine exigibilă.

La caz, terenul cu numărul cadastral 7817202.516 a fost înregistrat în proprietatea Primăriei comunei Cosăuți la 11 iunie 2006, iar reclamantul invocă în acțiune că pîrîtul a folosit terenul fără titlu valabil (fără Contract de arendă sau Contract de vînzare-cumpărare) în fiecare an în perioada 2006-2024.

Așadar, plata de arendă este exigibilă anual, potrivit Legii (Legea nr. 1308/1997 privind prețul normativ al pămîntului și modul de vînzare-cumpărare a pămîntului).

Prin urmare, dreptul la acțiune apare anual, începînd cu anul 2007 (pentru folosința aferentă anului 2006) și continuă pentru fiecare an în parte, adică pînă în 2024. Pentru fiecare an în care nu s-a plătit arenda, prescripția începe să curgă la începutul anului următor celui în care folosința a avut loc.

Aceste fiind spuse, urmează cert că în speță, nu există un singur moment de naștere a dreptului, ci o succesiune anuală de drepturi la acțiune, fiecare cu prescripția sa.

Cu referire la argumentul recurentului invocat indirect în recurs precum că în situația din speță, termenul de prescripție ar fi fost întrerupt în legătură cu acțiunile pîrîtului de recunoaștere a pretențiilor invocate în acțiunea înaintată, instanța de recurs le va respinge, reținînd următoarele.

Potrivit art. 277 alin. (1) Cod Civil (în vigoare pînă la data de 01 martie 2019) *Cursul prescripţiei extinctive se întrerupe:*

a) în cazul intentării unei acţiuni în modul stabilit;

b) în cazul în care debitorul săvîrşeşte acţiuni din care rezultă că recunoaşte datoria.

Conform art. 401 alin. (1) Cod Civil (în vigoare începînd cu 01 martie 2019) *Cursul prescripţiei extinctive se întrerupe:*

a) printr-un act voluntar de executare sau prin recunoaşterea, în orice alt mod, expres sau tacit, a dreptului a cărui acţiune se prescrie, făcută de către cel în folosul căruia curge prescripţia. Constituie acte de recunoaştere tacită executarea parţială a obligaţiei, achitarea, în tot sau în parte, a dobînzilor sau a penalităţilor, constituirea unei garanţii, solicitarea unui termen de plată, declararea compensării şi alte asemenea manifestări care să ateste în mod neîndoielnic existenţa dreptului celui împotriva căruia curge prescripţia;

b) prin înaintarea în modul stabilit a unei cereri de chemare în judecată, de arbitrare, a unei cereri de eliberare a ordonanţei judecătoreşti sau a unei alte cereri în organul jurisdicţional competent;

c) prin înaintarea în modul stabilit a unei cereri de admitere a creanţei în cadrul procesului de insolvabilitate, precum şi a cererii de intervenţie în cadrul procedurii de executare silită în curs pornite de alţi creditori;

d) în alte cazuri prevăzute de lege.

Așadar, Primăria comunei Cosăuți invocă în recurs, indirect, ideea unei întreruperi a prescripției prin faptul că:

- pîtîtul a fi depus cereri în instanță prin care recunoaște folosința terenului;
- au existat litigii și refuzuri ale pîrîtului de a încheia contractul de arendă;
- există un proces penal în care reclamantul (Primăria) a fost recunoscută ca parte vătămată și civilă.

Analizînd cele menționate, Colegiul civil ajunge la concluzia că, contrar celor motivate de recurent în recurs, din materialele cauzei nu se atestă o recunoașterea a

datoriei de plată de către pîrît.

Or, pentru întreruperea prescripției în temeiul prevederilor legale în vigoare pînă și după 01 martie 2019, este necesară o recunoaștere clară, expresă și necondiționată a datoriei sau obligației și recunoașterea trebuie să provină de la debitorul pîrît.

În speță, pîrîtul nu a recunoscut explicit existența obligației de plată a arendei. Dimpotrivă, pîrîtul a contestat valabilitatea deciziilor privind terenul, deși ulterior a renunțat la acțiunile înaintate. Or, renunțarea la acțiune, nu echivalează cu recunoașterea datoriilor.

Astfel, nu există o probă clară de recunoaștere a datoriei de către debitor.

Sub un alt aspect, se reține că introducerea altor cereri în instanța de judecată, nu întrerupe termenul pentru acțiunea de încasare a plății de arendă pentru folosirea terenului. Or, potrivit normelor sus-citate prescripția se întrerupe în cazul intentării unei acțiuni în modul stabilit.

În cauză, nu există probe că Primăria ar fi depus anterior o acțiune de încasare a plății pentru arendă/folosirea terenului pentru anii 2016-2020. Procesul penal invocat că ar fi fost intentat sau acțiunile pîrîtului înaintate în instanța de judecată de obligare la încheierea contractului (formulate de pîrît în instanța de judecată) nu întrerup prescripția pentru încasarea sumelor. Astfel, nici un aspect din cele invocate în cererea de recurs, nu este de natură să probeze întreruperea termenului de prescripție privind plata concretă a prejudiciului cerut în prezenta acțiune.

Așadar, contrar prevederilor art. 118 Cod de Procedură Civilă, recurentul urma să probeze că prescripția a fost întreruptă. Nici în instanța de fond, nici în recurs nu s-a prezentat vreo probă concludentă privind: o cerere anterioară de încasare a plății pentru acea perioadă sau o recunoaștere scrisă a obligației de către pîrît. Or, invocările generale despre litigiile anterioare și cauza penală nu întrunesc condițiile legale de întrerupere a cursului prescripției exctinctive. Mai mult, cauza penală la are face referire partea reclamantă, a fost intentat abia în anul 2022.

Or, deși recurentul invocă existența unor acte și circumstanțe din care s-ar deduce întreruperea termenului de prescripție, nu a fost administrată nici o probă concludentă care să demonstreze o recunoaștere neechivocă a datoriei de către debitor sau introducerea unei acțiuni anterioare în instanța de judecată privind același obiect și temei.

În consecință, în raport cu prevederile legale, instanța de recurs reține în mod corect că nu a fost întrerupt cursul termenului de prescripie, iar pretențiile aferente perioadei 2006 – 2020 rămânînd prescrise.

În asemenea circumstanțe, Colegiul Civil conchide că acțiunea reclamantului Primăria com. Cosăuți r-ul Soroca privind încasarea prejudiciului material pentru perioada 11 ianuarie 2006 (data înregistrării dreptului de proprietate) și 31 decembrie 2020, este una prescrisă, iar reclamantul/recurent Primăria com. Cosăuți

r-ul Soroca nu a făcut dovada suspendării sau întreruperii acestui termen.

Prin urmare, Colegiul Civil consideră necesar de a admite recursul declarat de Primăria com. Cosăuți r-ul Soroca, a casa integral încheierea judecătoriei Soroca sediul Central din 20 martie 2025, soluționând prin decizie problema respectivă cu admiterea parțială a excepției de tardivitate ridicată de S.A. „Cariera de Granit și Pietriș Soroca" și respingerea cererii de chemare în judecată înaintată de Primăria com. Cosăuți, r-nul Soroca împotriva S.A. „Cariera de granit și pietriș din Soroca" privind încasarea prejudiciului cauzat pentru perioada: 11 ianuarie 2006 până la 31 decembrie 2020, ca fiind depusă tardiv.

Întrucît instanța de recurs a casat încheierea instanței de fond, constatînd acțiunea înaintată ca fiind prescrisă parțial, în continuare, instanța de fond urmează să analizeze temeinicia cererii de chemare în judecată pentru perioada 2021 – 2024, porivit principiului plenitudinii competenței în judecata de fond și a dreptului la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 49 alin. (1) și (4) Cod de procedură civilă *Judecătorul care a luat parte la judecarea cauzei în primă instanţă nu mai poate participa la judecarea acesteia în instanţă de apel, de recurs şi nici la rejudecarea ei în primă instanţă, după casare. Prevederile prezentului articol nu au incidenţă asupra cazurilor de refuz de primire a cererii de chemare în judecată în temeiul art.169, de restituire a cererii de chemare în judecată în temeiul art.170 şi 171, de scoatere a cererii de pe rol în temeiul art.267 sau de încetare a procesului în temeiul art.265 lit.a) şi b), precum şi de respingere a pretenţiilor ca fiind tardive.*

Corespunzător, prin prisma normei de drept menționate, cauza urmează a fi examinată în continuare în fond pentru perioada 2021-2024, de aceiași instanță (judecătoria Soroca) în același complet de judecată

În conformitate cu art. 428 alin. (1) Cod de procedură civilă, *decizia instanţei de recurs emisă după examinarea recursului împotriva încheierii rămîne irevocabilă din momentul emiterii. Decizia se plasează pe pagina web a instanţei la data emiterii.*

În conformitate cu art.art. 427 lit. c) și 428 Cod de procedură civilă, Colegiul Civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Nord,

D E C I D E :

Admite cererea de recurs formulată de Primăria com. Cosăuți, r-nul Soroca.

Casează integral încheierea judecătoriei Soroca, sediul Central din 20 martie 2025, prin care s-a admis parțial excepția de tardivitate a acțiunii, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Primăria com. Cosăuți, r-ul Soroca împotriva S.A. SA „Cariera de granit și pietriș din Soroca" privind

încasarea prejudiciului cauzat, *soluționând prin decizie problema respectivă*.

Admite parțial cererea formulată de S.A. „Cariera de Granit și Pietriș Soroca” privind excepția de tardivitate a acțiunii.

Respinge cererea de chemare în judecată înaintată de Primăria com. Cosăuți, r-nul Soroca împotriva S.A. „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca” privind încasarea prejudiciului cauzat pentru perioada **11 ianuarie 2006 până la 31 decembrie 2020**, ca fiind depusă tardiv.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,
Judecător: Radu Holban

Judecători: Svetlana Ghercavii

Cristina Prisacari